

A könyv mint zálogtárgy.

A könyv becséről és pénzben is kifejezett értékéről tanuskodnak azok a régi záloglevelek, adás-vételi szerződések, melyeknél fogva valamely értékesebb irodalmi, vallásos, vagy másfajta műre tulajdonosuk anyagi szorultságában mint zálogtárgyra kölcsönt vesz fel, vagy attól hasonló okból pénzért örökre megválík. Az alább közölt I. okiratban ISTVÁNFFY Miklós Historiája szerepel ily zálogként. Tudjuk, hogy e történelmi alkotás századokon át nagy tekintélyben állott s még királyi adománylevélben is, mint a SZÉCHÉNYIEKNEK I. LIPÓT által 1697-ben adományozott grófi diplomában egyik ősük érdemeinek a felsorolásánál, hivatkoznak rá, az idézett helynek zárójelben pontos, inkább történetíróknál szokásos módon való feltüntetésével. (Nemz. Múz. Gr. SZÉCHÉNYI-levéltár.) E belső becse külső értékelését is emelte. 1676-ban — az alább közölt okirat szerint — 2 magyar forint kölcsönt nehézség nélkül lehetett rá kapni, vagyis körülbelül két köböl búzát. De egy-egy régi családi biblia sem igen maradt mögötte: 2 rajnai forintot erre is kölcsönöztek; vételnél pedig 3 frt.-ot is megadtak érte.

I.

Én üdösbik BERZEVICHY János Néhai Nemzetes és Vitézlő BERZEVICHY András Uramnak Fia recognoscalom per presentes, hogy a mely *Istvánffy nevű Hystoricus könyvet* attam volt ez el mult Esztendőkben kölcsön az én Jóakaró Sógor Uramnak, Nemzetes és Vitézlő Ifjabbik Czerneky DESÖFFY István Uramnak ő kigyelmének, arra vettem ő kigyelmétül in Anno Currenti 1676. ac die 30 Aprillis egy köből Buzát per Florenum Unum et Denarios (üresen hagyott hely!) és egy Magyar Forintot. Melynek nagyobb bizonyására és ő kigyelme jövendőbeli Cautiojára (hogy ő kigyelme azon könyvet ki ne adja se nekem, sem másnak, miglen plenarie et totaliter nem contentáltatik) attam ez levemet kezem Irásával és peczétemmel megerősítvén. Actum in Berzeviche die 30 Aprillis Anno 1676.

Idem qui Supra.

(Pecséttel ellátott eredetije a DESSEWFFY-család margonyai ágának levéltárában, a Nemzeti Múzeumban).

II.

Én Bagoniai BARTAKOVITS Susanna Nemzetes GÁNY Péter Uram házastársa recognoscálom per praesentes, hogy az minémő *Biblia könyv* marat az én édes attiamtól az néhai Nemzetes és Vitézleő Bagonia BARTAKOVITS János Uramtul, azon Bibliára ujónan vettünk föl mai napon ugymint 25 Julii egy Rénensis forintot, (betoldva:) azelőt kétt rénensis forintot, Nemzetes és Vitézlő Ráhoi JÁNOKY Sigmond Uramtul, és az eő kegyelme szerelmes házastársátul Nemzetes Bagoniai BARTAKOVITH Kata Asszonytól eő kegyelmétől; oly conditióval, hogy az után nem lévén semminémő praetensionk eő kegyelmeken, hanem eörökre fölljül specificalt Bibliát eő kegyelmeknek cedáltuk és adtuk megh másolhatatlanul. Melynek is nagyob bizonyáságnak el hitelire adván ezen recognitionalis Levelünket, saját kezünk irássával és pecsétünkkel meg herősítvén. Actum Schem(n)itii die 25. Julii anno 1701. GÁNY Péter — correcta per eundem. BARTAKOVIT Susanna saiat keze köröszt voniása. (Nemz. Múz. Lev. Törzsanyag: 1701. év.)

Dr. CZOBOR ALFRÉD.